

ЦДАСВх. № 408/31.08.2016.

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд
за присъждане на образователната и научна степен **“Доктор”**
по научната специалност **“Теория и методика на физическото
възпитание и спортната тренировка
(вкл. Методика на лечебната физкултура)”**,
професионално направление 7.6. **Спорт
(Адаптирана физическа активност и спорт)**,
на докторанта към катедра **“Водни спортове”**
на НСА **“Васил Левски”**

Мехмет Йозсарь

на тема: **“Адаптирана физическа активност и плуване при централно-
мозъчни увреждания в детската възраст”**

Научен ръководител: **Проф. Майя Николова – доктор**

Докторантът Мехмет Йозсарь е образован млад човек, с възможности за успешно развитие в областта на спортната наука – завършил е последователно бакалавърска степен в Турция, магистърска степен в НСА “В. Левски” (Адаптирана физическа активност и спорт) и съвсем естествено след това се насочва към докторантура в същото направление.

В докторска степен на обучение е зачислен за срок от 4 години, считано от 02.01.2013 г. (със заповед на Ректора на НСА “В. Левски” № 20-45 / 22.11.2012 г.). Благодарение на високата активност и ефективност на неговата работа, Мехмет Йозсарь успява да завърши своя дисертационен труд за 3 години и е отчислен предсрочно, считано от 24.02.2016 г. Доказателство за неговите качества са и участията му в голям брой научни

конференции, конгреси, семинари и проекти (общо 26) по проблемите на физическото възпитание, спорта и адаптираната физическа активност.

Проблемът за адаптираната двигателна активност на децата със специални нужди е особено актуален. Изборът на проблема на научното търсене на докторанта не е случаен – Мехмет Йозсаръ е ръководител на Център за работа с деца с увреждания към Голяма община (Истанбул – Турция), работил е като кондиционен треньор на турските отбори по плуване за хора с увреждания и като такъв има сребърен медал от Европейско първенство и бронзов от Световно първенство, бил е помощник-треньор на олимпийския отбор на Турция по баскетбол за глухи, член на борда на турската федерация “Спорт за всички”, член на борда на турската федерация по плуване за хора с увреждания и т.н.

Още по време на обучението си в магистърска степен в НСА “В. Левски” Мехмет Йозсаръ е участвал като треньор в заниманията по адаптирано плуване към СК “АФАС – НСА”, което вероятно е повлияло при избора на проблема на неговата научна разработка.

Както е известно, адаптираното плуване предоставя големи възможности, както за повлияване върху физическото развитие и дееспособността, така и върху когнитивните способности и социалните умения на занимаващите се. Ето защо, работата, насочена към подобряване развитието на децата с ДЦП, със средствата на адаптираното плуване, заслужава адмирации.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е разработен на 183 стр., в това число 7 таблици, 52 фигури, 2 приложения и списък на литературата.

Структуриран е според изискванията. Написан е на добър език и стил и е добре онагледен. Анализът на резултатите е на високо професионално ниво.

Разработката притежава редица достойнства, които имат приносен характер:

- извършено е сериозно теоретично проучване, на базата на достатъчен брой литературни източници (общо 119, от които 34 на кирилица, 66 – на латиница и 9 – интернет сайтове), върху състоянието и тенденциите в развитието на адаптираната физическа активност, както и възможностите за прилагане на адаптирани акваактивности и плувни практики при лица с физически увреждания. Сериозно място тук заема етиологията и класификацията на детската церебрална парализа;
- разработена е специализирана методика, включваща 4 групи подготвителни упражнения, предшествващи изучаването на плувните стилове, както и учебен алгоритъм по адаптирано плуване;
- проведено е комплексно изследване и е приложена собствена методика по адаптирано плуване при деца с церебрална парализа, съобразена с вида и степента на двигателен дефицит, основните педагогически принципи и обучителните подходи за хора с увреждания. Коректно, с помощта на подходящи сравнителни критерии, при високо ниво на статистическа достоверност, е доказана ефективността на апробираната методика, чрез проследяване значимостта на промените, настъпили в средните нива на наблюдаваните признаци при изследваната съвкупност за времето на експеримента;
- контингентът на изследване е достатъчно представителен за изследваната съвкупност – изследвани са 10 деца (6-8-годишни), диагностицирани със степен на трайно физическо увреждане детска церебрална парализа (ДЦП);

- приложени са подходящи методи на изследване (теоретично проучване и анализ на специализираните литературни източници, функционална диагностика, спортно-педагогическо тестиране, спортно-педагогически експеримент), както и високо-информативна тестова батерия, включваща 25 основни показателя за физическа дееспособност и специфични умения, свързани с адаптираното плуване;
- използван е подходящ математико-статистически инструментариум (вариационен анализ, сравнителен t-критерий на Стьюдент, както и сигмален метод за оценка);
- разкрити са особеностите на физическото развитие, физическата дееспособност и специфичните плувни умения на изследваните деца с ДЦП, проследена е динамиката на адаптация на децата към водната среда;
- извършена е оценка на нивото на подготвеност на изследваните деца и са разработени индивидуални оптимизационни модели, позволяващи да бъдат определени акцентите в бъдещата работа с тези деца.

Докторантът Мехмет Йозсарь е покрил успешно образователните изисквания на докторската степен на обучение в НСА "В. Левски".

Авторефератът на дисертационния труд коректно представя в ограничен размер същността на научната разработка.

Според изискванията, Мехмет Йозсарь е представил списък и копия на 4 научни публикации, свързани с темата на дисертационния труд.

В **заключение**, считам, че рецензираният научен труд притежава висока научно-приложна стойност и напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р България и Правилника на

НСА "В. Левски" за присъждане на образователната и научна степен "Доктор".

На основата на всичко посочено по-горе, считам, че има достатъчно научни аргументи да дам своя положителен вот за присъждане на *Мехмет Йозсаръ* на научната и образователна степен "Доктор".

30.08.2016 г.

София

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

(проф. Р. Цървев – доктор)

